

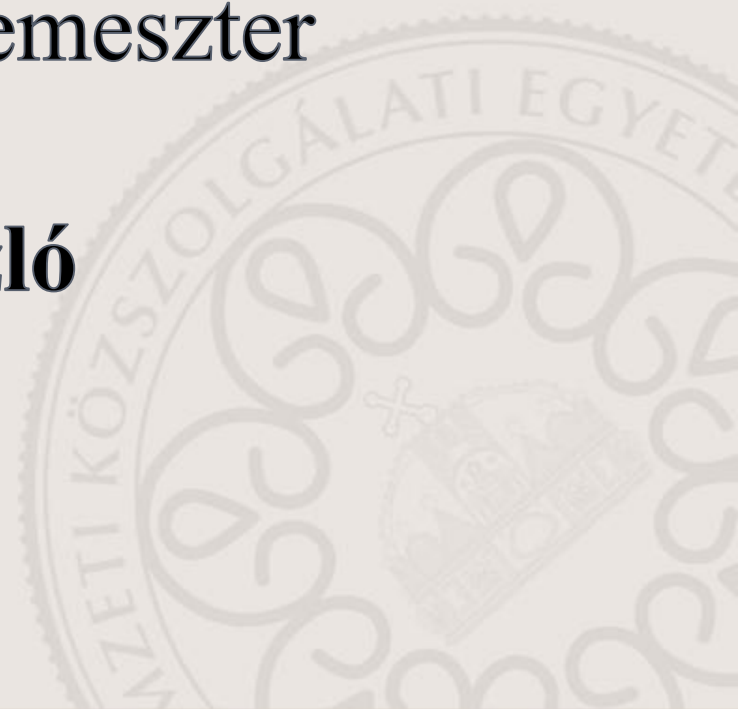

Az Európai Unió intézményrendszere I.

2019/20. tavaszi szemeszter

Szegedi László

NKE-ÁNTK

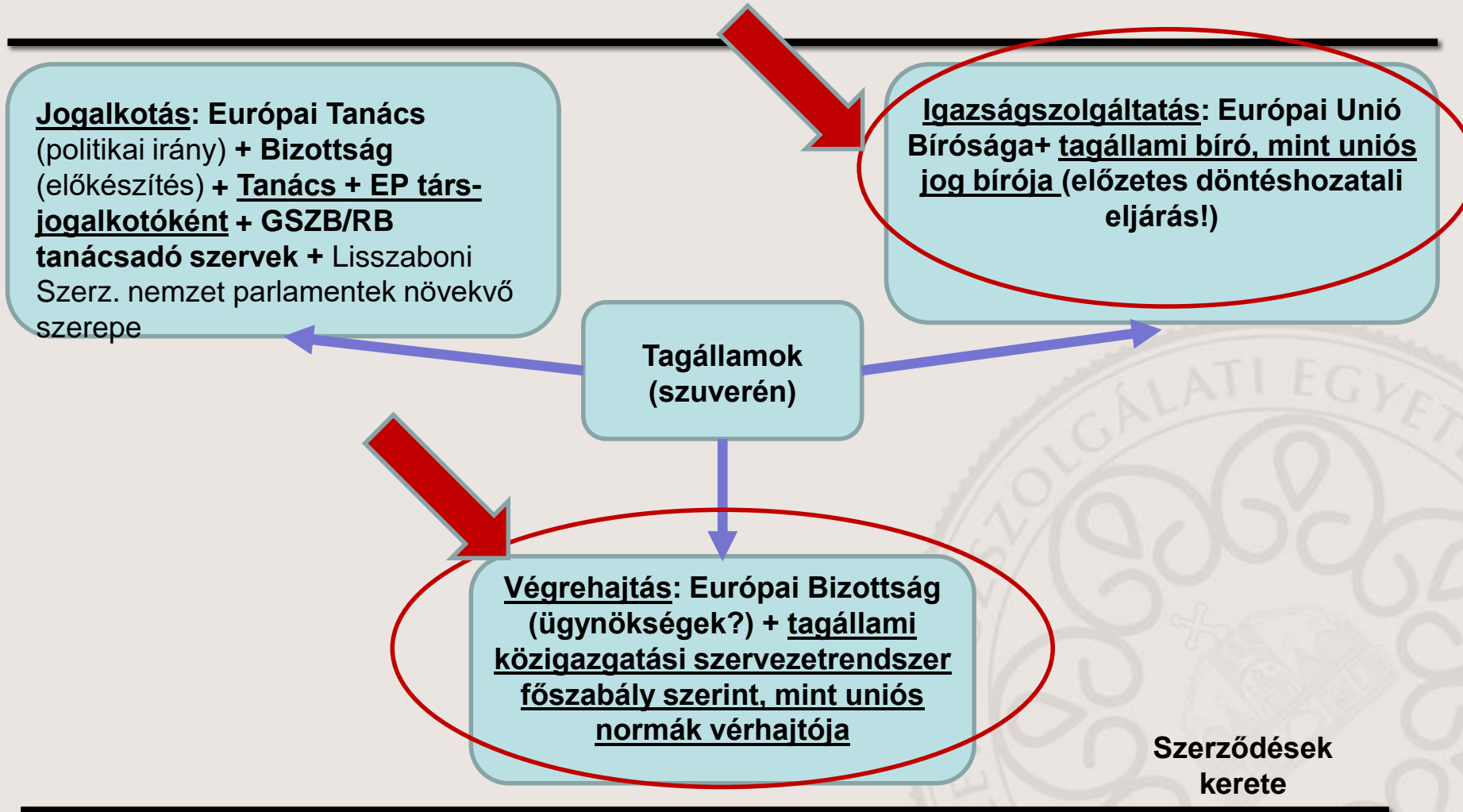

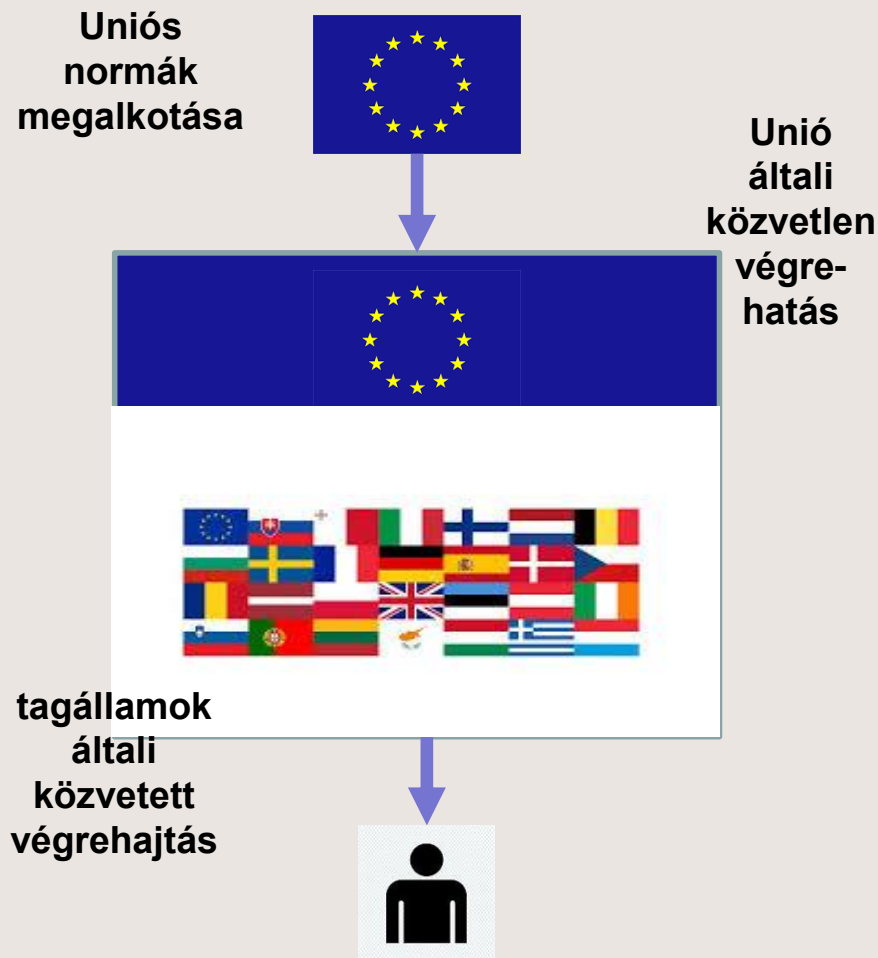
Igazságszolgáltatási funkció

Hatalmi ágak és közvetett végrehajtás

Közvetett vs. közvetlen végrehajtás

- Közvetlen végrehajtás térnyerése napjainkban
- **Közvetlen jogviszony** uniós polgár és uniós (végrehajtó) szervek között
- (1) Milyen **személyzet**,
- (2) milyen **szervezeti** keretek között,
- (3) milyen **jogvédelmi garanciák** mentén feleljen a közvetlen végrehajtásért?

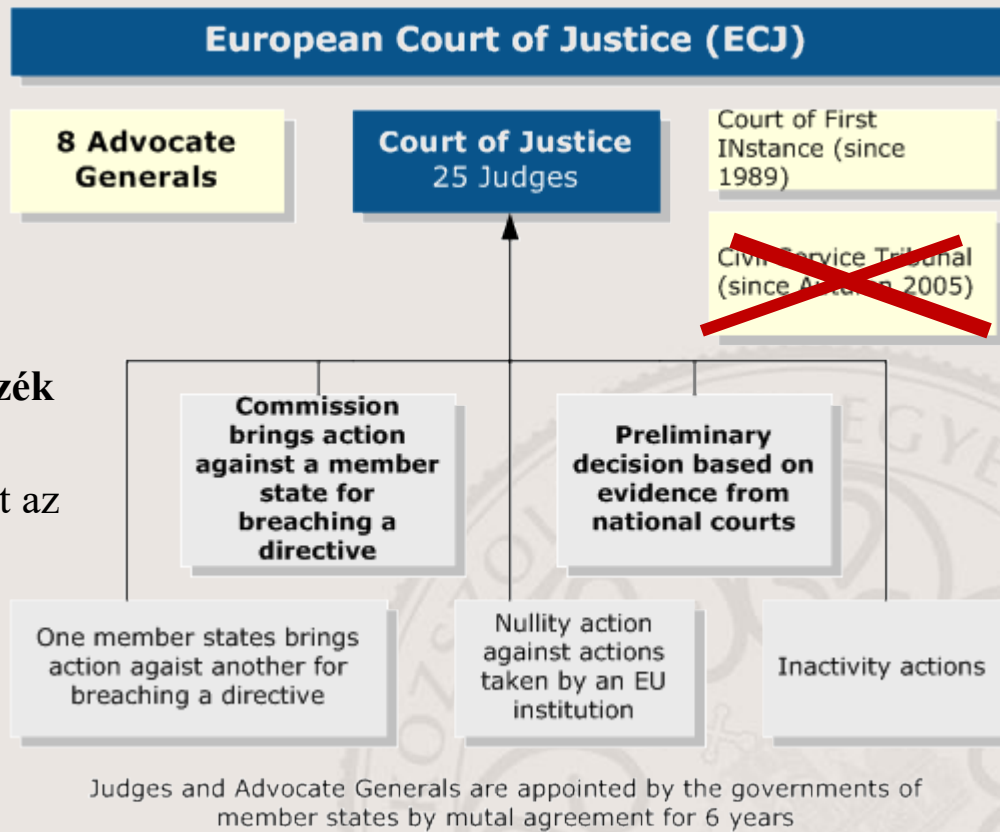

Európai Unió Bírósága

Szervezeti felépítés

- Uniós jog **tiszteletben tartása + alkalmazása/értelmezése** az Unió egésze tekintetében egységesen történjen
- *Szervezete:* **Bíróság** (legmagasabb szintű ítélkező fórum) + **Törvényszék** (alsóbb fok)
- **Különböző formációban** ülészhet az ügy természetétől, nehézségétől, sürgősségi jellegétől függően + **főtanácsnoki** funkció
- Törvényszék és Bíróság **elnököt** választ 3 éves mandátummal tagjai közül

Európai Unió Bírósága

Eljárástípusok

- **Kötelezettségszegés megállapítása iránti per** (tagállam ellen az uniós jogból fakadó kötelezettség megszegése miatt)
- **Megsemmisítés iránti per** (adott uniós intézmény, szerv ellen, ha annak jogi aktusa az uniós jogba ütközik)
- **Mulasztási pernek** (uniós jog szerinti kötelező döntéshozatal elmulasztása az uniós intézmény, szerv részéről)
- Uniós intézmények, szervek, hivatalok általi **szerződésen kívül okozott károk megtérítéséről** való döntés
- Külön ítélező fórumként önállósodott Közzolgálati Törvényszék előtt folynak a **közzolgálati perek**

- Nem peres eljárásnak tekinthető Bíróság előtt folyó **előzetes döntéshozatali eljárások**

Fórumrendszer EuB-on belül

Fórumrendszeri jellegzetességek

Bíróság (legmagasabb szintű ítélkező fórum):

KIZÁRÓLAG:

- Előzetes döntéshozatali eljárásban
- Tagállami kezdeményezésű kötelezettségszegési eljárásban
- Tagállamok közötti vitás eljárások
- Vélemény kérése iránti eljárás
- Különleges eljárás

Törvényszék (alsóbb fok):

FŐSZABÁLY SZERINTI ELSŐFOK

KÖTELEZETTSÉGSZEGÉSI ELJÁRÁS

Kötelezettségsszegési eljárás

- Felperes (eljárási megindítója):
 - 1) Európai Bizottság (tudomásszerzés magánféltől is lehetséges)
 - 2) Másik tagállam
- Alperes (akivel szemben folyik eljárás)
 - 1) Mindig **tagállam kötelezettségsszegése** a tárgya

Végrehajtás fő felelősei és a kötelezettségsszegési eljárás

**Eljárás kezdeményezése:
Bizottság/ügynökség/panasz**

**Informális bilaterális
tárgyalások**

**Per előtti
formális
egyeztetés**

**EUB előtti
per**

**Bizottság, mint
uniós hatóság, de
csak bizonyos
szakpolitikai
területeken**

**néhol EU
ügynökségek eltérő
hatáskörökkel**

**tagállami
hatóságok, mint
végrehajtás fő
letéteményesei**

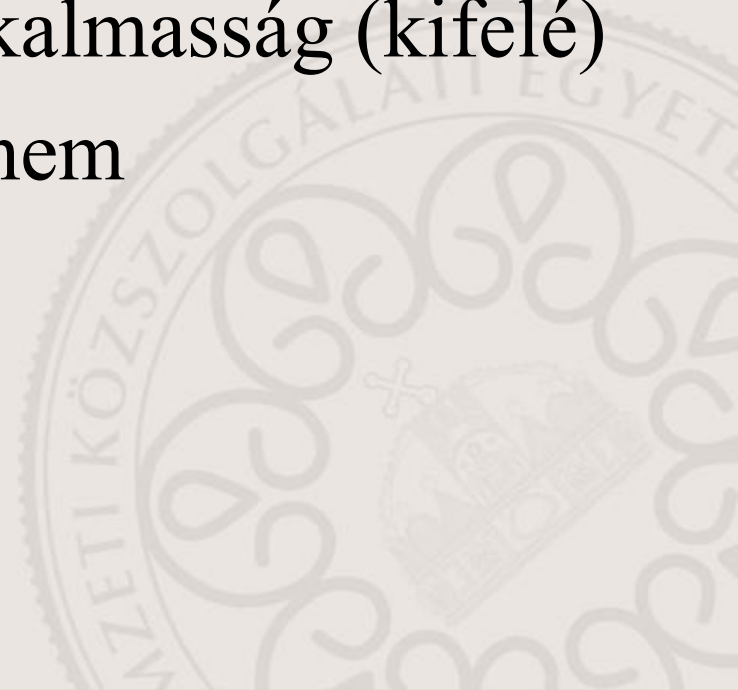

SEMMISSÉGI ELJÁRÁS – MEGSEMISÍTÉS IRÁNTI PER

Általános jellemzők

- Alkotmánybírósági funkció (negatív normakontroll)
- Tárgya:
 1. Joghatás kiváltására való alkalmasság (kifelé)
 2. Belső normatív aktusoknál nem

Általános jellemzők

- Alperes: uniós szerv, intézmény, amely nem hoz meg adott aktust holott ez uniós jogi kötelezettsége lenne (egyén nem)
- Felperes:
 1. Privilegizált – korlátozás nélküli (tagállamok, EP, EB, Tanács)
 2. Kvázi Privilegizált – feltételekhez kötött – előjogát érinti a megtámadott aktus (EuB esetjoga később ismerte el, MA: Számvevőszék, RB, EKB, tagállami parlament szubszidiaritási keresete)
 3. akár egyén is - kifejezetten korlátozott

MULASZTÁSI ELJÁRÁS

Általános jellemzők

- Mulasztó (alperes): uniós szerv, intézmény, amely nem hoz meg adott aktust holott ez uniós jogi kötelezettsége lenne (egyén nem)
- Felperes:
 1. tagállamok,
 2. többi uniós szerv, intézmény, hivatal,
 3. akár egyén is (kiv. Ajánlás, vélemény)

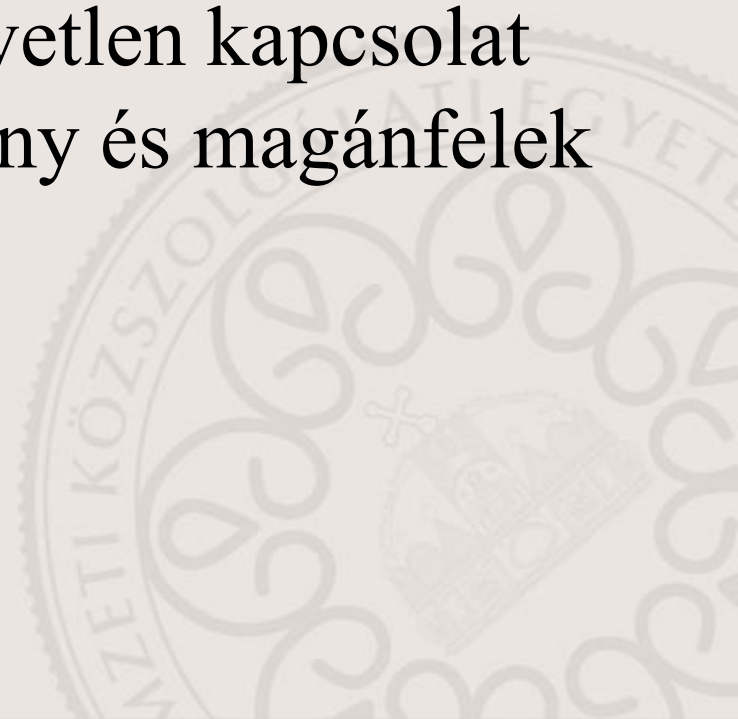

DELIKTUÁLIS FELELŐSSÉG

Általános jellemzők

- Uniós szervek/intézmények (tisztviselők) által magánfeleknek okozott károk megállapítása (deliktuális felelősség kategóriája)
- Oka: egyre több esetben közvetlen kapcsolat jött létre uniós szerv/intézmény és magánfelek között

KÖZSZOLGÁLATI PEREK

Általános jellemzők

- Uniós tisztviselőkkel szembeni peres eljárások általános fóruma
- Korábban külön fórum volt a Közzszolgálati Törvényszék, amely beolvadt Törvényszékbe
- Részletes szabályok '68 Közzszolgálati Statútum

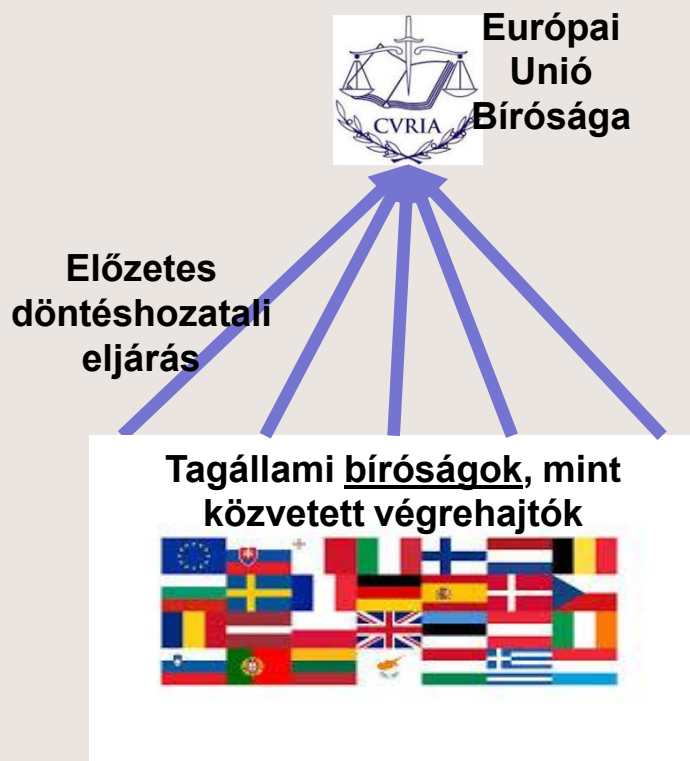

ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALI ELJÁRÁS

Uniós bírósági szervezetrendszer

Bírói jogalkalmazás

- **közvetett** végrehajtás túlsúlya miatt máig uniós normák végrehajtója **a tagállami bíróság**
- **tagállami bíró**, mint az uniós jog bírója jár el
- **Előzetes döntéshozatalnak kiemelkedő szerepe**, hogy biztosítsa az uniós normák egységes értelmezését
 1. **Előzetes?**
 2. **miért és mennyiben döntéshozatal?**

Előzetes Döntéshozatali eljárás I.

- **Cél:**
 - uniós jogi norma értelmezése (esetjogilag kibővített értelmezés)
 - másodlagos jogforrások érvényességének vizsgálata
- **Előterjesztésre jogosultak:** tagállami bíróság (esetjogilag kibővített értelmezés)
 - Jogszabály által alapított,
 - Állandó,
 - Független,
 - Felekre nézve kötelező döntési hatáskörű,
 - Jogvitás eljárásban,
 - Jog alapján dönt,
 - Igazságszolgáltatási tevékenységet végez

Előzetes Döntéshozatali eljárás

II.

- **Szükségesség (CILFIT-doktrína – C-283/81)**
 - Relevancia hiánya (nincs uniós jogi vonatkozása ügynek)
 - acte claire (uniós jog értelmezése egyértelmű)
 - acte éclairé (adott kérdésre vonatkozó bírói esetjog megléte)
- **Előterjesztési jogosultság vs. kötelezettség**
 - fórumrendszer mely szintje terjesztené elő? (végső fórum kötelezettsége)
 - Érvénytelenségi kérdések
- **Hatásköri korlátok**
 - Nem irányulhat belső jog értelmezésére
 - Nem irányulhat EU jog/belső jog összeegyeztethetőségére
 - Ügy szempontjából nem lehet hipotetikus/irreleváns